

студентів економічних спеціальностей *Науково-практичний журнал «Одеський лінгвістичний вісник»*. Одеса, 2017. Випуск № 9. Т. 3 186 с. С. 169-173

2. BLUF (communication) URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/BLUF_\(communication\)](https://en.wikipedia.org/wiki/BLUF_(communication))

3. Bennett, M. J. (2017). Development model of intercultural sensitivity. In Kim, Y. (Ed.), *International Encyclopedia of Intercultural Communication*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

4. Ivanova I. V. TEACHING COGNITIVE ASPECTS OF PROFESSIONAL CULTUROLOGICAL COMPETENCE *Матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції «Суспільні науки в Україні та світі»*. Вінниця: ФОП Корзун ДЮ, 2017. С. 20.

5. The Importance of Intercultural Communication in Software Development. URL: <https://u.osu.edu/techblog/2022/09/10/the-importance-of-intercultural-communication-in-software-development/>

6. Six future work skills you should be developing now URL: <https://www.londonschool.com/corporate-english-training/corporate-blog/6-future-work-skills-you-should-be-developing-now/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-21>

Лебедева С. Л.

*старший викладач кафедри філології та перекладу,
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ЯВИЩЕ ЛЕКСИЧНОГО ЗАПОЗИЧЕННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВ В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ КУЛЬТУР

Мультикультурний характер сучасного суспільства і розвиток цифрових технологій впливають на спосіб спілкування між представниками різних культурних реалій. Разом із фонаційними, оптико-кінетичними, проксемічними та іншими екстралінгвістичними способами взаємодії мовне спілкування є одним із найважливіших аспектів міжкультурних контактів. Побудова комунікативної сторони взаємин представників різних лінгвокультурних спільнот є значущим чинником міжнародної взаємодії. «Кожен культурний світ діє відповідно до власної внутрішньої динаміки, власних принципів і власних законів – писаних і неписаних» [5, с. 3]. Люди є частиною багатогранних історико-культурних та соціальних реалій. В

різних культурах логіка сприйняття світу та уявлення про нього можуть не збігатися. Це знаходить свій відбиток в їхніх лінгвістичних системах. В сучасний період активних мовних контактів, у тому числі за допомогою інтернету, учасники комунікації мають враховувати не лише власне мовну систему, до якої належать партнери зі спілкування, а і їхнє культурне оточення, соціолінгвістичний простір, звичні моделі спілкування. На комунікаційні лінгвістичні інтерпретації впливає спосіб мислення і цивілізаційні цінності. Крім того, кожен з нас діє на тлі індивідуального досвіду, контексту походження, ступеня емпатії та емоційного інтелекту. Лінгвістична компетенція учасників спілкування поєднується з компетенцією соціокультурною [4, с. 2]. Лексичні засоби вираження є частиною міжособистісних мовних інтеракцій. Значущим феноменом спілкування людей, що належать до різних лінгвокультурних просторів є спільні слова, які вони використовують в процесі міжкультурної комунікації [1]. Слова, запозичені з інших мов, займають помітне місце, коли йдеться про розвиток вербальних засобів міжкультурної комунікації. Запозичення – природний процес збагачення мови внаслідок спілкування представників різних лінгвокультурних спільнот, важливий інструмент розв'язання задачі лексичного оформлення думки. Вони є джерелом збагачення словникового складу мови, що допомагає удосконалювати її як спосіб соціальної комунікації, обміну інформацією та емоційного впливу. З другого боку іноземні слова допомагають краще опанувати лексику мов, з яких вони прийшли.

Взаємовплив мов, що має прояв в запозиченні іноземних слів – тривалий, нерівномірний і складний історичний процес, що залежить від соціально-політичних, економічних та культурних обставин. Швидкість та інтенсивність проникнення іншомовних лексем різна у різні періоди часу. Поряд із безпосередніми запозиченнями існують слова, які увійшли через інші мови. Яскравим прикладом слугують латинізми, що приходили в українську мову в певні історичні моменти з англійської, польської, французької та німецької після того, як латина вже не мала етносу-носія.

У сучасному суспільстві лінгвокультурний вплив англійської мови важко переоцінити. Як *lingua franca* в наші дні вона відіграє особливу роль, як з точки зору кількості тих, хто на ній розмовляє, так і як стандарт спілкування в економічній, науково-технічній, культурній та інших областях.

«Значення мови передусім залежить від успіхів народу, зокрема в спеціальних, пріоритетних галузях науки і техніки, що сприяють економічному прогресу.» [3, с. 631]

Процес запозичення живить лексичний склад мови і може мати різні цілі. Це і безеквівалентна лексика, що позначає незнайомі явища та заповнює комунікативні лакуни у мові-реципієнті. Наприклад, лайв (англ. live), паста (італ. pasta).

Багаторазове збільшення кола учасників спілкування у цифрову еру комунікації стимулює також набуття словами нового значення. Наприклад, навігація – система орієнтування на сайті, телефоні, у соціальних мережах (англ. navigation), репліка – копія, репродукція (італ. replica).

Специфічні запозичення, які використовуються у різних професійних сферах, утворюють особливі термінологічні лексичні пласти, часто зрозумілі лише певній групі людей. Наприклад, стоматологічний термін вінір (англ. veneer), музичний термін анданте (італ. andante).

Інтернаціоналізація спілкування в диджиталізованому середовищі сприяє використанню вузькоспеціальних слів у повсякденному мовленні. Особливо це помітно в сучасному спілкуванні молоді. Наприклад, конектити (англ. to connect), лате макіато (італ. latte macchiato)

Поповнення вокабуляру новими синонімами до певної міри відображує сучасну мовну моду. Наявність багатого синонімічного ряду, особливо якщо до нього входять лексичні одиниці, що вживаються одночасно в кількох мовах, наприклад, інтернаціоналізми, може полегшити вибір слова на початкових етапах вивчення мови або підібрати більш відповідну за змістом та нюансами значення лексему. У деяких випадках нові синоніми є експресивнішими, виражають емоції, які неможливо висловити наявними лексичними засобами. Наприклад, стоянка, місце паркування, паркінг (англ. parking), солістка, діва, примадонна (італ. prima donna)

Запозичені іншомовні слова можуть передаватися по-різному. Спосіб транскрипції має на увазі буквальну передачу звучання іноземного слова за допомогою алфавіту мови-реципієнта. Наприклад, геймер (англ. gamer), акаунт (англ. account), панетоне (італ. panettone), дольче віта (італ. dolce vita). При цьому оригінальний наголос не завжди зберігається. Наприклад, портал (англ. portal), тенор (італ. tenore). Трапляються випадки транскрипції зі зміною послідовності частин у складних словах. Наприклад, фортепіано (італ. pianoforte)

У разі транслітерації написання слова з мови-донора передається максимально точно за допомогою засобів алфавіту мови, що приймає. Наприклад, профіль (англ. profile), непотизм (італ. nepotismo)

При калькуванні здійснюється повний або частковий переклад слова чи поєднання слів. Наприклад, чорна п'ятниця (англ. black friday),

штучний інтелект (англ. artificial intelligence), цвітна капуста (італ. cavolfiore або cavolo fiore)

Деякі запозичення приходять в українську мову в результаті комбінування перерахованих вище способів. Наприклад, кіберспорт (англ. cybersport), кібербезпека (англ. cyber security),

Разом із внутрішніми ресурсами мови, явище запозичення є важливим елементом її еволюції, пов'язаним з міжособистісним спілкуванням представників різних культурних контекстів. З появою та розвитком сучасних інформаційно-комунікативних технологій, а також під впливом екстралінгвістичних чинників цей феномен отримав новий поштовх в комунікаційному просторі, що глобалізується.

Список використаних джерел:

1. Balboni P.E. La comunicazione interculturale e l'approccio comunicativo: dall'idea allo strumento. EL.LE. 2015. Vol. 4, 1. P. 1– 5.

2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. – 344 с.

3. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / ред. кол. : О.С. Мельничук (головний ред.) та ін. ; АН Української РСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. Київ : Наукова думка, 1982–2012. Т. 1–6.

4. Hall E.T. and Hall M.R. Hidden Differences: Doing Business with the Japanese. New York : Anchor, 1990. 192 p.

5. Hall E.T. and Hall M.R. Understanding Cultural Differences: Germans, French and Americans. Boston : Intercultural Press, Yarmouth, 1990. 196 p.

6. Infantino M.G. La comunicazione non violenta. Dialogare in armonia. Milano : Xenia, 2007. 125 p.

7. La cultura Italiana – Vocabolario on line – Treccani [Електронний ресурс] : URL: https://www.treccani.it/enciclopedia/elenco-opere/Vocabolario_on_line

8. Лебедева С.Л. Соціолінгвістичні особливості проникнення слів латинського походження в українську, англійську та італійську мови. Закарпатські філологічні студії. Видавничий дім «Гельветика». 2022. Вип. 21. Том 1. С. 206-211.

9. Русанівський В.М. Історія української літературної мови : підручник. Київ : АртЕк, 2001. 392 с.